

Sygnatura akt II 1 C 58/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 stycznia 2024 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi- Widzewa w Łodzi, II Wydział Cywilny – Sekcja Egzekucyjna

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Anna Braczkowska

po rozpoznaniu w dniu 9 stycznia 2024 roku w Łodzi

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa M. D.

przeciwko Prokura Niestandaryzowanemu Funduszowi Wierzytelności Funduszowi Inwestycyjnemu Zamkniętemu z siedzibą we W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na podstawie art. 148¹ k.p.c.

1. oddała powództwo;
2. nie obciąża powoda M. D. obowiązkiem zwrotu na rzecz pozwanego Prokura Niestandaryzowanego Funduszu Wierzytelności Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą we W. kosztów postępowania.

Sygnatura akt II 1 C 58/23

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 10 listopada 2023 roku, skierowanym przeciwko Prokura Niestandaryzowanemu Funduszowi Wierzytelności Funduszowi Inwestycyjnemu Zamkniętemu z siedzibą we W., powód M. D. wniósł o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym dnia 29 kwietnia 2015 roku przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi II Wydział Cywilny w sprawie II Nc 636/15 – w całości. Jako podstawę faktyczną żądania pozwu wskazał on na fakt przedawnienia roszczeń, jak również nieważność umowy pożyczki nr (...) z uwagi na zawarte w niej klauzule abuzywne. Powód podniósł również, że należność z tytułu umowy pożyczki była wymagalna od dnia 1 października 2009 roku, a przedawnienie roszczeń banku nastąpiło w dniu 2 października 2012 roku. W jego ocenie należność główna tj. kwota 7.805,58 zł wraz z odsetkami uległa przedawnieniu w dniu 1 października 2012 roku. Powód wniósł również o zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania według norm prawem przepisanych, zwolnienie go od kosztów sądowych i zabezpieczenie powództwa poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego przeciwko powodowi przez Komornika Sądowego K. K. w sprawie Km 922/17 (pozew k. 3-9).

Postanowieniem z dnia 15 listopada 2023 roku Sąd oddalił wniosek o zabezpieczenie powództwa poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego (postanowienie k. 20).

W odpowiedzi na pozew z dnia 6 grudnia 2023 roku (data prezentaty Sądu) pozwana Prokura Niestandaryzowany Fundusz Wierzytelności Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą we W., reprezentowana przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego, wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na jej rzecz od powoda

zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych. W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew podniesiono, że wskazane przez powoda zarzuty przedawnienia roszczenia z tytułu umowy pożyczki oraz zastosowania w treści umowy klauzul niedozwolonych, powinny zostać podniesione w postępowaniu rozpoznawczym zmierzającym do wydania orzeczenia w sprawie II Nc 636/15 i nie jest dopuszczalne ich zgłoszenie w postępowaniu przeciwegzekucyjnym. Co więcej, że w sprawie nie zostały spełnione przesłanki pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności, w tym dotyczące przedawnienia objętych nim roszczeń, co uzasadnia oddalenie powództwa (odpowiedź na pozew k. 27-30, pełnomocnictwo k. 31).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanym przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi, Wydział II Cywilny z dnia 29 kwietnia 2015 roku wydanym w sprawie II Nc 636/15 Sąd ten nakazał pozwanemu M. D. aby ten zapłacił w terminie 14 dni na rzecz Prokura Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego we W. kwotę 15.663,90 zł wraz z odsetkami i kosztami postępowania, albo w tym terminie wniósł sprzeciw. (okoliczność bezsporna, dane z systemu elektronicznego Sądu).

Postępowanie egzekucyjne na podstawie spornego nakazu zapłaty toczyło się przed Komornikiem Sądowym J. Z. na podstawie wniosku z dnia 4 sierpnia 2015 roku. Sprawa zawisła za sygnaturą akt Km 2673/15 i została umorzona wskutek stwierdzenia bezskuteczności prowadzonej w niej egzekucji postanowieniem z dnia 1 kwietnia 2016 roku (wniosek k. 38, postanowienie k. 39).

Kolejny wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego na podstawie spornego nakazu zapłaty został złożony przez wierzyciela do Komornika sądowego A. P. w dniu 3 lutego 2017 roku. Przedmiotowa sprawa egzekucyjna zawisła za sygnaturą akt Km 640/17. Na mocy postanowienia z dnia 10 października 2017 roku została ona przekazana do Komornika Sądowego K. K.. Przedmiotowa sprawa egzekucyjna zawisła za sygnaturą kat Km 922/17 i jest prowadzona do dnia dzisiejszego, w tym w zakresie egzekucji z wierzytelności, renty chorobowej dłużnika i z należącej do niego z nieruchomości (wniosek k. 40, postanowienie k. 41, dane z akt sprawy Km 922/17).

Powód M. D. utrzymuje się z renty chorobowej ZUS w kwocie 1.316,17 zł miesięcznie - po potrąceniach komorniczych. Na jego utrzymaniu pozostaje ponadto jego 16-letnia córka. Powód nie posiada oszczędności (oświadczenie o stanie rodzinnym k. 10-12).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy. Było on bezsporny pomiędzy stronami postępowania.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Podstawą wydania wyroku w przedmiotowej sprawie na posiedzeniu niejawnym był przepis art. 148¹ k.p.c. Sąd uznał bowiem - po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów - mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych - że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne.

Jak wynika z treści przepisu art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli (...) po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne, a także na zarzucie potrącenia.

Treść cytowanego przepisu wyraźnie pozwala na przyjęcie, że możliwość wytoczenia powództwa przeciwegzekucyjnego aktualizuje się dopiero w momencie zaistnienia po powstaniu tytułu wykonawczego zdarzenia „wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane”. W treści pozwu i jego uzasadnieniu powód powołał jednak (głównie) szereg okoliczności dotyczących nieprawidłowości (istniejących w jego ocenie)

w chwili wydawania spornego nakazu zapłaty a dotyczących przedawnienia roszczenia z tytułu umowy pożyczki oraz zastosowania w treści umowy klauzul niedozwolonych. Nie powołał zaś żadnej okoliczności zaistniałej już po powstaniu tytułu wykonawczego, oprócz okoliczności dotyczących prowadzenia przeciwko niemu postępowań egzekucyjnych przemawiających za zasadnością zgłoszonego powództwa.

Zacytować należy za szeregiem komentatorów (w tym por. A. Marciniak w komentarzu do art. 840 k.p.c., 2020 roku, wydanie I, dostępny w bazie Legalis), że powództwo opozycyjne przewidziane w art. 840 k.p.c. nie prowadzi do ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy zakończonej prawomocnym lub natychmiast wykonalnym orzeczeniem sądowym. Podstawą tego powództwa nie jest bowiem właściwa dla środka zaskarżenia wadliwość orzeczenia sądowego, będącego składnikiem tytułu wykonawczego. W związku z tym na podstawie art. 840 k.p.c. nie jest dopuszczalna merytoryczna zmiana uprzednio wydanego prawomocnego orzeczenia. Podważenie prawomocnego orzeczenia może bowiem nastąpić w trybie nadzwyczajnego środka zaskarżenia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 1972 r., II PR 372/72, OSP 1973, Nr 11, poz. 222). W żadnym wypadku wyrok uwzględniający powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności nie zmienia treści orzeczenia sądowego stanowiącego element składowy tytułu wykonawczego.

Można w tym miejscu zacytować jeszcze liczne orzecznictwo Sądu Najwyższego (a także Sądów powszechnych) w tym przedmiocie. Wskazać bowiem należy, że przedmiotem rozpoznania w sprawie zainicjowanej powództwem opozycyjnym nie mogą być zdarzenia istniejące przed powstaniem tytułu korzystającego z powagi rzeczy osądzonej, prowadziłyby to bowiem do zanegowania tej powagi i zakwestionowania prawomocnych orzeczeń (por. postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 2019 r., I CSK 465/18, L.).

Sąd wyraźnie chciałby podkreślić, że okoliczności (jak wyżej) powołane przez powoda w pozwie, nie są to okoliczności podlegające weryfikacji w sprawie o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, które to powództwo nie może zmierzać do ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy przez Sąd. Powództwo podlegało więc oddaleniu.

Jedynie na marginesie zaznaczenia i wyjaśnienia powodowi wymaga, że wytoczenie powództwa opozycyjnego opisanego w art. 840 k.p.c. co do zasady jest pozbawione obostrzeń co do terminu jego wytoczenia. Omawiane powództwo może być wytoczone po nadaniu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności i tylko – co istotne – tylko pod warunkiem, że istnieje potencjalna możliwość wykonania tytułu wykonawczego w całości lub w określonej jego części. Dłużnik traci możliwość wytoczenia powództwa opozycyjnego z chwilą wyegzekwowania świadczenia objętego tytułem wykonawczym w całości lub w określonej części w odniesieniu do już wyegzekwowanego świadczenia (zob. uzasadnienie do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 2014 roku, II CSK 679/13, publikowane w Legalis; także wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 8 marca 2019 roku, V ACa 617/18, publikowane w Legalis). Powództwo to jest więc niedopuszczalne w takim zakresie, w którym wykonalność tytułu wykonawczego wygasła na skutek jego zrealizowania – choćby okoliczność taka zaistniała w czasie trwania postępowania przed Sądem.

Mając na uwadze poczynione powyżej założenie, wskazać należy, że dłużnik traci możliwość wytoczenia powództwa opozycyjnego z chwilą wyegzekwowania świadczenia objętego tytułem wykonawczym w całości lub w określonej części w odniesieniu do już wyegzekwowanego świadczenia (nawet jeśli sytuacja taka zaistnieje w toku prowadzonego procesu opartego o treść art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.) wskazać należy, że taka sytuacja miała miejsce w przedmiotowej sprawie. Mając na uwadze fakt, że od chwili wszczęcia postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 922/17 do dnia wydania wyroku w przedmiotowej sprawie część należności objętych spornym nakazem zapłaty została przymusowo wyegzekwowana od powoda (dłużnika) na skutek dokonania przez komornika sądowego zajęcia między innymi jego renty chorobowej, dłużnik tym samym nie może domagać się w tym zakresie pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności i powództwo w tym zakresie, jako niezasadne, podlega musi oddaleniu.

Jak stanowi art. 125 k.c., roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu przedawnia się z upływem lat sześciu, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy. Jeżeli stwierdzone w ten sposób roszczenie obejmuje świadczenia okresowe, roszczenie o świadczenia okresowe należne w przyszłości ulega przedawnieniu trzyletniemu (brzmienie przepisu od dnia 9 lipca 2018 roku - Dz.U. z 2018 r. poz. 1104 zm.). W okresie wcześniejszym

przepis ten przewidywał dłuższy – 10-letni termin przedawnienia roszczeń stwierdzonych tytułem wykonawczym i ten właśnie termin znajdzie zastosowanie w przedmiotowej sprawie, a to z uwagi na treść art. 5 ust. 1 i ust 2 ustawy o zmianie ustawy kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw z dnia 13.04.2018 r. (Dz.U. z 2018r. poz. 1104).

Zajście po wydaniu tytułu egzekucyjnego zdarzenia, na skutek którego zobowiązanie nie może być egzekwowane, to między innymi upływ czasu. W tej sprawie wystąpił upływ długiego czasu od wydania orzeczenia. Na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy Sąd Rejonowy ustalił jednak, że pozwany przerywał bieg terminu przedawnienia - co najmniej kilkakrotnie. Przerwanie biegu terminu przedawnienia jest instytucją uregulowaną w art. 123 § 1 k.c. i art. 124 k.c. Bieg terminu przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. Po każdym przerwaniu bieg przedawnienia biegnie na nowo, jednak przedawnienie nie biegnie, dopóki postępowanie przed sądem lub innym organem nie zostanie zakończone. Skutek przerwania biegu terminu przedawnienia wystąpił w przedmiotowej sprawie kilkakrotnie: po pierwsze – wskutek wszczęcia postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 2673/15, po drugie – wskutek wszczęcia postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 640/17 (kontynuacja Km 922/17). Postępowanie egzekucyjne w sprawie Km 922/17 jest w toku więc obecnie termin ten nie biegnie. Analiza powyższej przedstawionych faktów i dat wskazuje, że brak było nie tylko upływu 10-letniego (6-cio letniego) terminu przedawnienia roszczeń objętych spornym nakazem zapłaty w całości, ale również terminu 3-letniego dotyczącego przedawnienia jakiegokolwiek części należności odsetkowych, które stanowiąc należności okresowe należne w przyszłości – w rozumieniu art. 125 § 1 K.c., przedawniają się w terminie trzyletnim. Odsetkami takimi są odsetki należne po uprawomocnieniu się tytułu egzekucyjnego.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. decydując się na nieobciążanie powoda kosztami zastępstwa prawnego po stronie pozwanej, która na co dzień korzysta z profesjonalnej obsługi prawnej. Rozstrzygając o kosztach postępowania Sąd miał na uwadze również: wiek powoda, jego stan zdrowia, bardzo niską wysokość jego dochodów, brak oszczędności, wysokość ponoszonych przez niego kosztów utrzymania, w tym utrzymania małoletniej córki i fakt prowadzenia przeciwko niemu postępowań egzekucyjnych.